

ERKLÆRING

fra deltakere til forprosjektet:

Blågrønn infrastruktur i Flekkefjord og Lister

Naturbaserte løsninger i
stedsutvikling for
klimatilpasning,
folkehelse,
natur og bærekraft

INTRODUKSJON

Småbyen prosjektet er en katalysator for innovasjon og handling i lys av presserende globale og lokale utfordringer fra klimaendringer, tap av natur og biologisk mangfold og påfølgende trusler mot folkehelsen og velvære. Mens urbanisering og fortetting fortsetter å transformere landskap og byrom, fører dominansen av impermeable overflater og varmeabsorberende hustak til miljøforringelser, økt risiko for flom, urbane varmeøyer og tap av innbyggernes kontakt med natur i hverdagen. Utvikling av grønn infrastruktur og naturbaserte løsninger i storbyene har fått nasjonal støtte og ressurser, og kommet lengre enn i tettsteder og mindre kommuner. Tiden er inne for å snu denne trenden ved å implementere grønne infrastrukturteknologier i Flekkefjord og andre tettsteder gjennom politiske handlinger, offentlig bevissthet og investeringer som gjenoppretter verdifulle økosystemtjenester og fremmer bærekraftige og sunne lokalsamfunn.

1. Definisjon og omfang av grønn infrastruktur

Grønn infrastruktur omfatter et bredt spekter av vegetative teknologier og løsninger som forbedrer urbane og bygde miljøer og bidrar til bærekraftige og klimarobuste lokalsamfunn, inkludert:

- Urbane bytrær og skoger
- Grønne tak og vegger, bygningsintegrert grønn infrastruktur
- Offentlige parker, grønne transporttraseer, og grønt anlegg
- Regnbed, bioswales og andre lokale åpne overvannsløsninger
- Konstruerte våtmarker og midlertidig disponering av overvann
- Bekkeåpning og gjenetablering av stedsegnet hydrologi
- Urbant landbruk
- Systemer for høsting av regnvann

2. Lokale og globale fordeler av grønn infrastruktur og naturbaserte løsninger

Grønn infrastruktur tilbyr en rekke sosiale, miljømessige, kulturelle og økonomiske fordeler. Bærekraftig stedsutvikling innebærer lokale prioriteringer av økosystemtjenester:

Klimagassutslipp og klimatilpasning:

- Reduserer energiforbruket ved reduksjon av urban varmeøy effekt gjennom evapotranspirasjon, skyggelegging og isolering
- Forbedrer effektiviteten av solcellene i biosolar anlegg
- Reduserer behovet for tradisjonelle teknologiske løsninger og assosierte klimagassutslipp

Overvannshåndtering:

- Reduserer fare for overløp av avløp til overvannsnett
- Forbedrer vannkvalitet ved vegetativ filtrering og rensing og lader grunnvannsnivået

Forbedret luftkvalitet:

- Fanger luftbårne forurensninger og nedbryter skadelige gasser (phytoremediation)

Økonomi og arbeidsplasser:

- Genererer stabile lokale arbeidsplasser
- Øker eiendomsverdier og lokale skatteinntekter
- Reduserer investeringsnivået for klimatilpasning
- Reduserer byrden av helseutgifter og sykefravær
- Gir lengre levetid av bygningsdeler og reduserte livssyklus kostnader sammenlignet med grå infrastruktur

Urban kvalitet, helse og velvære:

- Fremmer en aktiv livsstil ved tilrettelegging for fotturer, sykling og utendørsaktiviteter
- Bidrar betydelig til mental helse, velvære (biophilic design) og stressreduksjon
- Støtter immunforsvaret
- Forbedrer konsentrasjon og kognitive resultater i utdanning og på arbeidsplasser
- Støtter urbane løsninger og design for fellesskap, engasjement og sosiale møteplasser

Biologisk mangfold:

- Gir habitater for lokal flora og fauna, støtter biologisk mangfold og pollinatorer
- Gir grønne korridorer og koblinger i økosystemer

3. Opprop til handling:

Ved å slå ring rundt de lokale fordelene av grønn infrastruktur vil Småbyen prosjektet bidra til en sterkere, tidsmodent og mer fokusert engasjement fra nøkkelaktører i samfunnet. Vi oppfordrer nasjonale og lokale ledere og tjenestemenn til å integrere samfunnsfordelene av grønn infrastruktur i strategier og planlegging i våre lokale kommuner og tettsteder, og til implementering i våre byrom og leveområder.

4. Politiske anbefalinger:

For å oppnå felles mål om et bærekraftig, robust og sunt samfunn og grønne arbeidsplasser, trenger vi ledere og samfunnsaktører til å:

1 Prioriter grønn infrastruktur i finansiering og ressurstildeling

- Integrere naturbasert løsninger i urbane planlegging, inkludert både lokale og regional planer
- Vurdere og prioritere grønn infrastruktur i henhold til krav i Statlige planretningslinjer
- Øremerket støtte til grønn infrastruktur og naturbaserte løsninger på nasjonal, regional, og lokale nivåer
- Ved å være tidlig ut, bruk lokale piloter for naturbaserte løsninger for å tiltrekke nasjonale støttemidler

2 Etablere resultatmål

- Sett målbare mål for forbedringer i urban hydrologi og reduksjon av urban varmeøy effekt i byplanleggingen
- Oppfølging og rapportering på fremgang av plan og initiativer av grønn infrastruktur og naturbaserte løsninger, inkludert hvordan disse bidrar til måloppnåelse

3 Støtte kompetanseutvikling, opplæring og teknisk støtte

- Øke fokus på grønn infrastruktur i utdanning og opplæring i skoler og universiteter, med tanke på mylderet av økosystemtjenesten de tilbyr
- Tilby opplæring til aktører i lokale samfunn, planleggere, eiendomsutviklere
- Deltakelse i iFront II nettverk
- Tilby teknisk støtte til implementering og vedlikehold av grønn infrastruktur

4 Profilere forsknings- og innovasjonsverdier

- Etablere «living labs» og utstillingsvinduer for beste praksis i mindre kommuner og tettsteder som viser nye naturbaserte løsninger og teknologier
- Oppmuntre til innovasjon og kontinuerlig forbedring gjennom pilotprosjekter og demonstrasjon, både i fysiske prosjekter og på nettet
- Formidling av resultater og oppskalering/deling med andre kommuner i regionale samarbeidsfora

5 Utvikle regulatorisk rammer

- Oppdater lokale krav- og plandokumenter med integrering og prioritering av grønn infrastruktur
- Støtte samsvar med krav om vann- og luftkvalitet gjennom inkludering av grønn infrastruktur løsninger

6 Styring og Ledelse

- Vise lederskap ved integrering av grønn infrastruktur mål og tiltak i offentlige prosjekter og forvaltning
- Bygge nettverk av interessenter i industri, utdanning, styring og fellesskap til deling av kunnskap og engasjement for økt opptak av grønn infrastruktur

5. Konklusjon

Integrering av grønn infrastruktur i politikken, både globalt og lokalt, er avgjørende for å bygge klimarobuste byer og tettsteder, bevare natur og biologisk mangfold, og tilby sunne levevilkår for innbyggere. Vi oppfordrer beslutningstakere, industriledere og samfunnsaktører til å omfavne og prioritere grønn infrastruktur som en hjørnestein i bærekraftig byutvikling. Ved å omfavne grønn infrastruktur kan vi skape robuste og levende samfunn og trives i harmoni med naturen.

Deltakere fra workshopen som gir samtykke til følgende erklæring

1. *Frode Johannessen, daglig leder, Smaabyen Flekkefjord*
2. *Ina Hviding, daglig leder Håskog AS*
3. *David Brasfield, styreleder NFGI*
4. *Gonçalo Liberato, nestleder NFGI*
5. *Astrid Larsen, arealplanlegger, Flekkefjord kommune*
6. *Tanja Øverland, rådgiver bærekraftig utvikling, Agder fylkeskommune*
7. *Geir Olav Vikøren, Vann og avløp plan, Flekkefjord kommune*
8. *Roy Quale, enhetsleder teknisk drift Farsund kommune*
9. *Tiril Tove Bakke, vannkoordinator Lyngdal kommune*
10. *Ida Martine Jensen, Miljørådgiver Sweco*
11. *Werner Jakobsen, Lister Blikk*
12. *Johanne Haneberg, konsulent, Smaabyen Flekkefjord*
13. *Marius Janvin, daglig leder Arkit arealplan AS*
14. *Van Thawng Hlei, ingeniør, Arkit AS*
15. *Steinar Ness, daglig leder, IRS miljø*
16. *Anders Eik Pilskog, sivilarkitekt Stiv kuling*
17. *Jan Gunnar Skjeldsøy, sivilarkitekt Stiv kuling*
18. *Christian Svindland, Svindland bygg*
19. *Lisa Ånensen, Maritim Fjordhotell*